

بررسی شیوع اختلالات الکترولیتی در بیماران مبتلا به آسم مزمن

چکیده

بیماری آسم یکی از شایع‌ترین بیماری‌ها و از علل مهم ناتوانی و صرف هزینه‌های بالای اقتصادی است. با پیشرفت روش‌های تحقیق و درمان، در حال حاضر اختلالات الکترولیتی موجود در این بیماران مورد توجه قرار گرفته است زیرا از علل مهم تشدید خود بیماری، ایجاد عوارض جدی و حتی مرگ می‌باشد. هم‌چنین به نظر نمی‌رسد تمام این اختلالات، عوارض ناشی از داروهای مصرفی باشد و شاید قسمتی از آن بخشی از طبیعت یا پاتوژنز خود بیماری باشد. بنابراین دستیابی به این اطلاعات در درمان این بیماران، پیدایش روش‌های جدید درمانی، کاهش عوارض و بهبود پیش‌آگهی مؤثر خواهد بود که هدف این مطالعه نیز همین مسئله بوده است. در این مطالعه ۹۶ بیمار مبتلا به آسم مزمن مورد مطالعه قرار گرفتند که هیچ یک از آن‌ها سابقه بستری اخیر در بیمارستان، سابقه دریافت آمینوفیلین وریدی، بتا‌آگونیست (خوراکی، نبولایزر، وریدی) و کورتون وریدی را نداشتند، الکلی، سیگار و دیورتیک نیز مصرف نمی‌کردند و به طور هم‌زمان بیماری دیگری نداشتند. الکترولیت‌های سرم شامل سدیم، پتاسیم، کلسیم، فسفر و منیزیم در یک آزمایشگاه معتبر برای تمام بیماران اندازه‌گیری گردید. از ۹۶ بیمار مورد مطالعه ۵۵/۸٪ مرد و ۴۰/۲٪ زن بودند و میانگین سن مردان (49.8 ± 3.5) به صورت معنی‌داری بیش از زنان (41.2 ± 3.1) بود ($P < 0.05$). تنها اختلال الکترولیتی موجود در بیماران هیپومنیزیمی بود (۱۰/۴٪) اما ارتباط بین مصرف داروها و اختلال منیزیم معنی‌دار نبود. میانگین پتاسیم سرم در بیمارانی که بتا‌آگونیست استنشاقی استفاده می‌کردند به طور معنی‌داری کمتر از بیمارانی بود که از این دارو استفاده نمی‌کردند ($P < 0.05$). هم‌چنین کلسیم سرم (۱۰/۴ میلی‌گرم در دسی‌لیتر) در بیماران تحت درمان با کورتون خوراکی به طور معنی‌داری بالاتر از بیمارانی بود که این دارو را نمی‌گرفتند (۸/۸ میلی‌گرم در دسی‌لیتر) ($P < 0.05$). هیپومنیزیمی شایع‌ترین اختلال الکترولیتی در بیماران مبتلا به آسم مزمن می‌باشد (۱۰/۴٪) که ارتباطی با داروهای مصرفی بیمار ندارد و به نظر می‌رسد که بخشی از پاتوژنز خود بیماری باشد بنابراین شاید در درمان‌های مورد نیاز در این زمینه برای کنترل بهتر آسم و کاهش عوارض آن مؤثر باشد.

کلیدواژه‌ها: ۱- آسم مزمن ۲- اختلالات الکترولیتی ۳- هیپومنیزیمی ۴- درمان دارویی

مقدمه

شیوع بالای بیماری و ناتوانی ناشی از آن هر گونه مطالعه‌ای را در رابطه با این بیماری، به خصوص در زمینه بهبود روش‌های درمان آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌سازد. امروزه با پیشرفت روش‌های تحقیق و درمان، اختلالات الکترولیتی موجود در این

بیماری آسم که با افزایش پاسخ دهی درخت تراشه‌ای - برونشی به تعدادی از محرک‌ها مشخص می‌شود، یکی از مهم‌ترین علل ناتوانی، هزینه‌های بالای اقتصادی و از شایع‌ترین بیماری‌ها است به طوری که ۵-۴٪ جمعیت آمریکا به آن مبتلا هستند (۱).

این مقاله خلاصه‌ای است از پایان نامه دکتر فاطمه نجاتی‌فر جهت دریافت درجه دکترای عمومی به راهنمایی دکتر سیدعلی جواد موسوی، سال ۸۲-۱۳۸۱.

(I) استادیار و فوق تخصص بیماری‌های ریه، بیمارستان حضرت رسول اکرم (ص)، خیابان ستارخان، نیایش، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، تهران (*مؤلف مسئول).

(II) دستیار بیماری‌های قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، تهران.

(III) پزشک عمومی